

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2025/26:SfU5

Anpassning av svensk rätt till den reviderade VIS-förordningen

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i bl.a. utlänningslagen. Den nya reglering som utskottet tillstyrker syftar till att anpassa svensk rätt till EU:s reviderade regelverk om Centrala informationssystemet för viseringar (VIS) som innebär att systemet också ska innehålla uppgifter om nationella viseringar och uppehållstillstånd och att brottsbekämpande myndigheter ska få en förbättrad åtkomst till systemet. Det ska göras tydligt i vilka situationer en utlänning är skyldig att låta sig fotograferas och lämna fingeravtryck för att en kontroll mot systemet ska kunna genomföras. Dessutom ska en skyldighet att låta sig fotograferas och att lämna fingeravtryck införas i ärenden om nationell visering. Vidare handlar förslagen om hur personuppgifterna ska behandlas och hur regelverket ska förhålla sig till annan reglering av behandling av personuppgifter.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I betänkandet finns två reservationer (V, MP).

Behandlade förslag

Proposition 2024/25:176 Anpassning av svensk rätt till den reviderade VIS-förordningen.

Två yrkanden i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

Utskottets överväganden5

 Anpassning av svensk rätt till den reviderade VIS-förordningen5

Reservationer13

 1. Åldersgränser för fingeravtryck, punkt 1 (V, MP).....13

 2. Diskriminering, punkt 3 (V, MP)13

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag15

 Propositionen15

 Följdmotionen15

Bilaga 2

Regeringens lagförslag16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Åldersgränser för fingeravtryck

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) i de delar det avser 9 kap. 8 d, 8 h och 8 j §§.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:176 punkt 1 i denna del och avslår motion

2024/25:3433 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 1 (V, MP)

2. Lagförslagen i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) i de delar som inte omfattas av utskottets förslag ovan,

2. lag om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27),

3. lag om ändring i lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete,

4. lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:176 punkterna 1 i denna del och 2–4.

3. Diskriminering

Riksdagen avslår motion

2024/25:3433 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 2.

Reservation 2 (V, MP)

Stockholm den 2 oktober 2025

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Viktor Wärnick

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Viktor Wärnick (M), Tony Haddou (V), Ludvig Aspling (SD), Ida Karkiainen (S), Sanne Lennström (S), Clara Aranda (SD), Jessica Rodén (S), Åsa Eriksson (S), Daniel Persson (SD), Ola Möller (S), Magnus Resare (M), Ingemar Kihlström (KD), Martina Johansson (C), Nima Gholam Ali Pour (SD), Malte Tängmark Roos (MP), Caroline Högström (M) och Anders Ekegren (L).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2024/25:176 Anpassning av svensk rätt till den reviderade VIS-förordningen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Lagförslagen har granskats av Lagrådet.

En motion har väckts med anledning av propositionen. Förslagen i motionen finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Anpassning av svensk rätt till den reviderade VIS-förordningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i bl.a. utlänningslagen. Förslagen innebär bl.a. en utökad skyldighet för en utlänningsansökan att lämna biometriska uppgifter, dvs. fingeravtryck och fotografi, vid ansökan om nationell visering (visering för längre vistelse), vid gränskontroller och vid inre utlänningskontroller. Därmed avslår riksdagen ett motionsyrkande om att delvis avslå propositionen.

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om vikten av att VIS används på ett icke-diskriminerande sätt.

Jämför reservation 1 (V, MP) och 2 (V, MP).

Gällande ordning

VIS

Centrala informationssystemet för viseringar (VIS) inrättades 2004 och är en EU-gemensam teknisk lösning för att underlätta utbyte av uppgifter mellan medlemsstaterna i Schengensamarbetet om viseringar för kortare vistelse, s.k. Schengenviseringar. Systemet innehåller uppgifter om ansökningar om sådana viseringar, bl.a. sökandens personuppgifter inklusive fotografier och fingeravtryck och de beslut som medlemsstaterna fattar med anledning av ansökningarna. Den närmare regleringen av VIS finns i den s.k. VIS-förordningen, som i sin ursprungliga lydelse trädde i kraft den 2 september 2008 och tillämpas sedan den 11 oktober 2011 när systemet togs i drift. VIS-förordningen kompletteras av VIS-rådsbeslutet. Ändringsförordningen om nya regler för VIS antogs i juli 2021. Genom ändringsförordningen ändrades VIS-förordningens namn till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om Informationssystemet för viseringar för kortare vistelse, viseringar för längre vistelse och uppehållstillstånd. Ändringarna innebär bl.a. att VIS även innehåller uppgifter om viseringar för längre vistelser (i svensk rätt kallat nationella viseringar) och uppehållstillstånd.

Myndigheter som är behöriga att uppta eller besluta om en ansökan om visering för en längre vistelse eller uppehållstillstånd ska ha åtkomst till VIS för att kunna föra in, ändra eller radera de uppgifter som ska registreras i systemet, dvs. påverka innehållet i systemet (artikel 6.1 i VIS-förordningen). Det finns inte någon definition av sådana myndigheter i förordningen.

Beslut om visering för längre vistelse (nationell visering) får fattas av Migrationsverket och Regeringskansliet (3 kap. 5 § utlänningslagen (2005:716), förkortad UtL).

Migrationsverket får enligt 3 kap. 12 § utlänningsförordningen (2006:97), förkortad UtF, ge en svensk beskickning eller ett svenskt konsulat rätt att besluta om nationella viseringar. Även Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) får ge en svensk beskickning eller ett svenskt konsulat rätt att bevilja nationella viseringar inom departementets ansvarsområde.

Beslut om uppehållstillstånd meddelas av Migrationsverket (5 kap. 20 § första stycket UtL). Beslut om uppehållstillstånd får också meddelas av Regeringskansliet (5 kap. 20 § tredje stycket UtL).

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Migrationsverket får meddela föreskrifter om att andra myndigheter har rätt att besluta om uppehållstillstånd (5 kap. 22 § UtL).

Nationella viseringar

Av artikel 18 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxstaterna, Förbundsrepubliken Tyskland och Franska republiken om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna (Schengenkonventionen) framgår att viseringar för längre vistelse ska vara nationella viseringar utfärdade av någon av medlemsstaterna i enlighet med dess nationella lagstiftning eller unionslagstiftningen.

Enligt 3 kap. 4 § UtL får en nationell visering beviljas om det finns särskilda skäl. En sådan visering ger tillstånd att resa in i och vistas i Sverige. Viseringen får endast beviljas för längre tid än tre månader, dock högst för ett år.

Gränskontroll

Av 9 kap. 1 § UtL följer att Polismyndigheten ansvarar för kontroll av personer enligt kodexen om Schengengränserna. Tullverket och Kustbevakningen är skyldiga att hjälpa Polismyndigheten vid en sådan kontroll. Migrationsverket får efter överenskommelse med Polismyndigheten hjälpa till vid kontrollen. Kustbevakningen ska medverka i Polismyndighetens kontrollverksamhet genom att utöva kontroll av sjötrafiken.

Inre utlänningskontroll

En utlännings som vistas i Sverige är enligt 9 kap. 9 § UtL skyldig att på begäran av en polis överlämna pass eller andra handlingar som visar att han eller hon har rätt att uppehålla sig i Sverige. Utlännen är också skyldig att efter kallelse av Migrationsverket eller Polismyndigheten komma till verket eller myndigheten och lämna uppgifter om sin vistelse här i landet. Kustbevakningen ska medverka i Polismyndighetens kontrollverksamhet genom kontroll av och i anslutning till sjötrafiken.

Behandling av personuppgifter

Enligt artikel 9.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan dataskyddsförordningen, ska behandling av biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person vara förbjuden. Av artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen följer dock att sådan behandling av biometriska uppgifter är tillåten om den är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträlvade syftet, vara förenlig med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.

Enligt 3 kap. 3 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, dataskyddslagen, måste behandlingen vidare vara nödvändig med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse och får inte innebära ett otillbörligt intrång i den registrerades personliga integritet.

Propositionen

Regeringen föreslår anpassningar av svensk rätt till EU:s nya regler om VIS. Förändringarna innebär att fler biometriska uppgifter samlas in, kontrollerna skärps och tillgången till uppgifter för brottsbekämpande myndigheter förbättras. Syftet med de nya reglerna för VIS är att stärka kontrollen av tredjelandsmedborgare som ansöker om visering eller uppehållstillstånd i Sverige, samt att förbättra möjligheterna att förebygga och bekämpa brott.

De ändringar som görs på EU-nivå i VIS-förordningen och andra EU-förordningar genom ändringsförordningen gäller som svensk lag i Sverige och ska tillämpas av svenska myndigheter. Det finns dock ett behov av vissa anpassningar av svensk rätt för att tillämpningen ska fungera på ett ändamålsenligt sätt och för att Sverige ska uppfylla sina åtaganden enligt förordningarna.

Regeringen föreslår att bestämmelser som kompletterar VIS-förordningen ska införas i utlänningslagen, utlänningsdatalagen (2016:27) och lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område. Vissa ändringar som följer av VIS-förordningen ska vidare göras i lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete. Förslagen innebär bl.a. en utökad skyldighet för en utlänning att lämna biometriska uppgifter, dvs. fingeravtryck och fotografi, vid ansökan om nationell visering (visering för längre vistelse), vid gränskontroll och inre utlänningskontroll.

Regeringen föreslår vidare att bestämmelserna om uppgiftsutbyte enligt VIS-rådsbeslutet i lagen om internationellt polisiärt samarbete ska upphävas. Reglerna om de brottsbekämpande myndigheternas tillgång till VIS kommer i stället att integreras i och följa direkt av VIS-förordningen.

Regeringen föreslår också att hänvisningen i utlänningsdatalagen till bestämmelserna om rätt till ersättning enligt artikel 82 i EU:s dataskyddsförordning tas bort, eftersom det saknas behov av en sådan. I artikel 33 i VIS-förordningen anges att rätten till skadestånd enligt förordningen inte ska påverka rätten till ersättning från den personuppgiftsansvarige eller registerföraren eller deras skadeståndsansvar enligt EU:s dataskyddsförordning. Det har även införts en uttrycklig bestämmelse i VIS-förordningen om att dataskyddsförordningen är tillämplig vid behandling av personuppgifter enligt VIS-förordningen (artikel 36a.2 i VIS-förordningen).

Fotografering och upptagande av fingeravtryck i ärenden om nationell visering

Regeringen föreslår att en utlänning som ansöker om nationell visering ska vara skyldig att låta Migrationsverket, en utlandsmyndighet eller Regeringskansliet fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck.

Skyldigheten att låta en myndighet ta fingeravtryck ska enligt regeringens förslag inte gälla om utlänningen är under sex år eller om det är fysiskt omöjligt för utlänningen att lämna fingeravtryck. Regeringen noterar att barn som ansöker om Schengenvisering enligt det nya regelverket ska lämna fingeravtryck från sex års ålder. Regeringen noterar även att den nya åldersgränsen för Schengenviseringar har föregåtts av tre studier som genomfördes mellan 2013 och 2018. I de två första studierna konstaterades att fingeravtryck från barn mellan sex och tolv år kan användas för igenkänning. Den senaste studien visade att en sänkning av åldersgränsen skulle bidra till att målen för VIS skulle uppnås på ett bättre sätt, särskilt när det gäller att underlätta kampen mot identitetsbedrägerier och underlätta kontroller vid gränsövergångsställen vid de yttre gränserna. Den visade också att en sänkning av åldersgränsen kan stärka förebyggandet av och kampen mot kränkningar av barns rättigheter. Detta genom att möjliggöra identifiering eller verifiering av identiteten på barn som befinner sig i en situation där deras rättigheter har kränkts eller kan kränkas, t.ex. på grund av att de är barn som är offer för människohandel, försvunna barn eller barn som söker asyl utan att medföljas av en vuxen. I svensk rätt är därtill sex år den åldersgräns som gäller för upptagning av fingeravtryck i ärenden om uppehållstillstånd när skyddsskäl inte åberopas, som därmed ska registreras i VIS genom ändringsförordningen. Barnkonventionens krav på att vid alla åtgärder som rör barn i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa ska respekteras, och åtgärder ska genomföras på ett barnvänligt och barnanpassat sätt.

Fotografering och upptagande av fingeravtryck vid gränskontroll

Regeringen föreslår att en utlänning vid en in- eller utresekontroll enligt artikel 8.3 bb i gränskodexen ska vara skyldig att låta en polis, en särskilt förordnad passkontrollant eller en tjänsteman vid Tullverket, Kustbevakningen eller

Migrationsverket fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck för kontroll i enlighet med artiklarna 22g och 22i i VIS-förordningen.

Eftersom fingeravtryck som tagits upp vid en nationell visering eller uppehållstillstånd inte får föras in i VIS om de tagits upp från barn under sex år finns det inte något behov av att ta fingeravtryck om utlänningen som ska kontrolleras är under sex år. Regeringen föreslår därför att skyldigheten att låta en myndighet ta fingeravtryck inte ska gälla om utlänningen är under sex år. Skyldigheten ska inte heller gälla om det är fysiskt omöjligt för utlänningen att lämna fingeravtryck.

Vid in- eller utresekontroll enligt artikel 8.3 i gränskodexen ska en utlänning vara skyldig att låta en polis, en särskilt förordnad passkontrollant eller en tjänsteman vid Tullverket, Kustbevakningen eller Migrationsverket fotografera honom eller henne för kontroll i enlighet med artikel 20 i VIS-förordningen.

Regeringen föreslår att åldersgränsen för när utlänningen inte är skyldig att vid en sådan kontroll låta en myndighet ta fingeravtryck för kontroll i enlighet med artikel 20 i VIS-förordningen sänks från tolv till sex år.

Inre utlänningskontroll

Regeringen föreslår också att en utlänning vid en inre utlänningskontroll ska vara skyldig att låta en polis eller en tjänsteman vid Kustbevakningen eller Migrationsverket fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck för kontroll i enlighet med artiklarna 19, 20, 22h och 22i i VIS-förordningen.

För att bl.a. möjliggöra för svenska myndigheter att identifiera barn som har farit eller riskerar att fara illa föreslår regeringen att skyldigheten att lämna fingeravtryck ska gälla från sex år. Skyldigheten ska inte gälla om det är fysiskt omöjligt för utlänningen att lämna fingeravtryck.

VIS-förordningens förhållande till dataskyddsregleringen

Det finns särskilda regler om personuppgiftsbehandling i VIS-förordningen, i utlänningsdatalagen och i polisens brottsdatalog. För att undvika dubbelreglering och för att säkerställa att det inte införs en reglering som står i strid med andra regelverk föreslår regeringen att VIS-förordningen ska undantas från tillämpningsområdet för lagen om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område. Vidare föreslår regeringen att hänvisningen i utlänningsdatalagen till bestämmelserna om ersättning i EU:s dataskyddsförordning ska tas bort.

Icke-diskriminering

Regeringen konstaterar att skyldigheterna att låta sig fotograferas och lämna fingeravtryck samt behandlingen av personuppgifter i princip följer av VIS-

förordningen. I väsentliga delar av regelverket saknas således handlingsutrymme för Sverige att överväga andra lösningar. Det är noga reglerat i VIS-förordningen på vilket sätt och hur länge uppgifterna får behandlas. Enligt artikel 7 i VIS-förordningen ska all användning av VIS vara proportionell och icke-diskriminerande. Behandlingen ska fullt ut respektera människovärdet och principerna i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Särskild hänsyn ska tas till barn, äldre och personer med funktionsnedsättning. Vidare ska barnets rättigheter respekteras och säkerställas i enlighet med barnkonventionen. Regeringen noterar vidare att EU-regelverket och de regler som regeringen föreslår om den enskildes lämnande och myndigheternas användning av fingeravtryck och andra personuppgifter är omgärdade av detaljerade bestämmelser som syftar till att ge skydd för den enskilde.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den dag som regeringen bestämmer. Det krävs enligt regeringen inte några övergångsbestämmelser.

Kompletterande information

Regeringen beslutade den 4 september 2025 om förordning 2025:850 som innebär att lagen (2022:242) om ändring i utlänningslagen ska träda i kraft den 12 oktober 2025. Regeringen beslutade också den 4 september 2025 om förordning 2025:851 som innebär att lagen (2022:243) om ändring i utlänningsdatalagen ska träda i kraft den 12 oktober 2025. Dessutom beslutade regeringen den 4 september 2025 om förordning 2025:852 som innebär att lagen (2022:244) om ändring i lagen om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska träda i kraft den 12 oktober 2025.

Motionen

Åldersgränser för fingeravtryck

I kommittémotion 2024/25:3433 yrkar Tony Haddou m.fl. (V) avslag på samtliga föreslagna sänkningar av åldersgränser för upptagande av biometriska data till sex år (yrkande 1). Motionärerna anger att regeringen föreslår att åldersgränsen för att ta biometriska uppgifter sänks från tolv år till sex år. Detta ändringsförslag följer inte av den ändrade förordningen. Det är enligt motionärerna viktigt att inte överimplementera och föreslå ändringar som inte följer av den ändrade förordningen. Dessutom har den bakomliggande analysen och motiveringen av förslaget brister.

Diskriminering

I kommittémotion 2024/25:3433 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att det är viktigt att VIS används på ett icke-diskriminerande sätt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om att anpassa svensk rätt till den reviderade VIS-förordningen. Utskottet noterar att de ändringar som gjorts i bl.a. VIS-förordningen gäller som svensk lag och ska tillämpas direkt av svenska myndigheter. Utskottet instämmer i regeringens bedömning av behovet av att anpassa svensk rätt för att säkerställa att tillämpningen fungerar på ett ändamålsenligt sätt.

Det är enligt utskottet viktigt att stärka kontrollen av tredjelandsmedborgare som ansöker om nationell visering eller uppehållstillstånd i Sverige. En utlänning som ansöker om nationell visering eller uppehållstillstånd ska därför vara skyldig att låta sig fotograferas och lämna fingeravtryck. När det gäller regeringens förslag att undanta barn från skyldigheten att lämna fingeravtryck upp till sex års ålder kan utskottet konstatera att den som ansöker om Schengenvisering enligt det nya regelverket ska lämna fingeravtryck från sex års ålder. Utskottet noterar i detta sammanhang att den nya åldersgränsen för Schengenviseringar har föregåtts av tre studier. Den senaste studien visade bl.a. att en sänkning av åldersgränsen kan stärka förebyggandet av och kampen mot kränkningar av barns rättigheter. Utskottet noterar också att de lagförslag som regeringen lämnar respekterar barnkonventionens krav på att alla åtgärder som rör barn i första hand ska beakta vad som bedöms vara barnets bästa och att åtgärderna ska genomföras på ett barnvänligt och barnanpassat sätt. Av samma skäl bör också barn under sex år undantas från skyldigheten att lämna fingeravtryck vid inre utlänningskontroll. När det gäller skyldigheten att lämna fingeravtryck vid gränskontroll bör samma åldersgräns gälla, eftersom det saknas behov av att ta fingeravtryck på barn som är yngre än så.

Utskottet anser därmed att riksdagen bör anta regeringens lagförslag. Därmed tillstyrker utskottet proposition 2024/25:176 och avstyrker motion 2024/25:3433 (V) yrkande 1 om delvis avslag på propositionen.

I motionen anges att det är viktigt att VIS används på ett icke-diskriminerande sätt. Utskottet kan som regeringen konstatera att skyldigheterna att låta sig fotograferas och lämna fingeravtryck samt behandlingen av personuppgifter i princip följer av VIS-förordningen. I väsentliga delar av regelverket saknas således handlingsutrymme för Sverige att överväga andra lösningar. Det är nogt reglerat i VIS-förordningen på vilket sätt och hur länge uppgifterna får behandlas. Enligt artikel 7 i VIS-förordningen ska all användning av VIS vara proportionell och icke-diskriminerande. Behandlingen ska fullt ut respektera människovärdet och principerna i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Särskild hänsyn ska tas till barn, äldre och personer med funktionsnedsättning.

Vidare ska barnets rättigheter respekteras och säkerställas i enlighet med barnkonventionen. Utskottet noterar också att EU-regelverket och de regler som regeringen föreslår om den enskildes lämnande och myndigheternas användning av fingeravtryck och andra personuppgifter är omgärdade av detaljerade bestämmelser som syftar till att ge skydd för den enskilde. Därmed avstyrks motion 2024/25:3433 (V) yrkande 2.

Reservationer

1. Åldersgränser för fingeravtryck, punkt 1 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) i de delar det avser 9 kap. 8 d, 8 h och 8 j §§.

Därmed bifaller riksdagen motion 2024/25:3433 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 1 och avslår proposition 2024/25:176 punkt 1 i denna del.

Ställningstagande

Regeringen föreslår att åldersgränsen för att ta biometriska uppgifter sänks från tolv år till sex år. Detta ändringsförslag följer inte av den ändrade EU-förordningen. Det är viktigt att inte överimplementera och föreslå ändringar som inte följer av den ändrade förordningen. Dessutom har den bakomliggande analysen och motiveringen av förslaget brister. Riksdagen bör därför avslå förslagen om att sänka åldersgränsen till sex år och anta förslagen i övrigt.

2. Diskriminering, punkt 3 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Malte Tängmark Roos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2024/25:3433 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

VIS är ett EU-gemensamt informationssystem för utbyte av information mellan medlemsstaterna om viseringar för kortare vistelse, även kallade Schengenviseringar. Den nu reviderade VIS-förordningen innebär att VIS ska innehålla uppgifter även om viseringar för längre vistelse (s.k. nationella

viseringar) och uppehållstillstånd. Dessutom förbättras åtkomsten till VIS för brottsbekämpande myndigheter. Det är därför viktigt att VIS används på ett icke-diskriminerande sätt.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2024/25:176 Anpassning av svensk rätt till den reviderade VIS-förordningen:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

Följdmotionen

2024/25:3433 av Tony Haddou m.fl. (V):

1. Riksdagen avslår samtliga föreslagna sänkningar av åldersgränser för upptagande av biometriska data till sex år.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det är viktigt att VIS-systemet används på ett icke-diskriminerande sätt och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen
(2005:716)

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningslagen (2005:716)

dels att 9 kap. 8 d och 8 h §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 1 kap. 4 g § och 9 kap. 8 j och 18 §§, och närmast före 1 kap. 4 g § och 9 kap. 18 § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.VIS-förordningen

4 g §

Med VIS-förordningen avses i denna lag Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om Informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet av information mellan medlemsstaterna om viseringar för kortare vistelse, viseringar för längre vistelse och uppehållstillstånd (VIS-förordningen).

Lydelse enligt SFS 2022:242

Föreslagen lydelse

9 kap.

8 d §

Vid en in- eller utresekontroll enligt artikel 8.3 i i kodexen om Schengengränserna är en utlänningskyldig att låta en polisman, en särskilt förordnad passkontrollant eller en tjänsteman vid Tullverket, Kustbevakningen eller Migrationsverket ta hans eller hennes fingeravtryck för kontroll i enlighet med artikel 20 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet mellan

Vid en in- eller utresekontroll enligt artikel 8.3 i i kodexen om Schengengränserna är en utlänningskyldig att låta en polisman, en särskilt förordnad passkontrollant eller en tjänsteman vid Tullverket, Kustbevakningen eller Migrationsverket *fotografera honom eller henne* och ta hans eller hennes fingeravtryck för kontroll i enlighet med artikel 20 i VIS-förordningen och kontroll i enlighet med artikel 27 i in- och utreseförordningen. *Samma skyldighet gäller vid en in-*

medlemsstaterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse (VIS-förordningen) och kontroll i enlighet med artikel 27 i in- och utreseförordningen. Vid en sådan in- eller utresekontroll är utlännningen även skyldig att låta sig bli fotograferad för kontroll i enlighet med artikel 27 i in- och utreseförordningen.

Skyldigheten att låta en myndighet ta fingeravtryck gäller inte om utlännningen är under tolv år eller om det är fysiskt omöjligt för utlännningen att lämna fingeravtryck.

När en sådan in- eller utresekontroll som avses i första stycket har genomförts för kontroll i enlighet med artikel 20 i VIS-förordningen, ska de fingeravtryck som tagits för kontrollen omedelbart förstöras. Det gäller också de biometriska data som tagits fram i samband med kontrollen.

eller utresekontroll enligt artikel 8.3 bb i kodexen om Schengen-gränserna för kontroll i enlighet med artiklarna 22g och 22i i VIS-förordningen.

Skyldigheten att låta en myndighet ta fingeravtryck för kontroll i enlighet med VIS-förordningen gäller inte om utlännningen är under sex år. Skyldigheten att låta en myndighet ta fingeravtryck för kontroll i enlighet med in- och utreseförordningen gäller inte om utlännningen är under tolv år. Skyldigheten gäller inte heller om det är fysiskt omöjligt för utlännningen att lämna fingeravtryck.

När en sådan in- eller utresekontroll som avses i första stycket har genomförts för kontroll i enlighet med artikel 20 i VIS-förordningen, ska *det fotografi och* de fingeravtryck som tagits för kontrollen omedelbart förstöras. Det gäller också de biometriska data som tagits fram i samband med kontrollen.

8 h §

En utlännning är vid en kontroll enligt 9 § skyldig att låta en polisman, eller en tjänsteman vid Kustbevakningen eller Migrationsverket, fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck för kontroll i enlighet med artiklarna 26 och 27 i in- och utreseförordningen.

Skyldigheten att låta en myndighet ta fingeravtryck gäller inte om utlännningen är under tolv år eller om det är fysiskt omöjligt för utlännningen att lämna fingeravtryck.

En utlännning är vid en kontroll enligt 9 § skyldig att låta en polisman, eller en tjänsteman vid Kustbevakningen eller Migrationsverket, fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck för kontroll i enlighet med artiklarna 19, 20, 22h och 22i i VIS-förordningen och artiklarna 26 och 27 i in- och utreseförordningen.

Skyldigheten att låta en myndighet ta fingeravtryck för kontroll i enlighet med VIS-förordningen gäller inte om utlännningen är under sex år. Skyldigheten att låta en

myndighet ta fingeravtryck för kontroll i enlighet med in- och utreseförordningen gäller inte om utlänningen är under tolv år. Skyldigheten gäller inte heller om det är fysiskt omöjligt för utlänningen att lämna fingeravtryck.

När en kontroll enligt första stycket har genomförts ska det fotografi och de fingeravtryck som har tagits för kontrollen omedelbart förstöras om det framkommer att utlänningen har rätt att vistas i Sverige.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 j §

En utlänning som ansöker om nationell visering är skyldig att låta Migrationsverket, en utlandsmyndighet eller Regeringskansliet fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck.

Skyldigheten att låta en myndighet ta fingeravtryck gäller inte om utlänningen är under sex år eller om det är fysiskt omöjligt för utlänningen att lämna fingeravtryck.

Bemyndigande

18 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ytterligare undantag från skyldigheten i 8 j § första stycket att låta sig fotograferas och lämna fingeravtryck.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

2 Förslag till lag om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27)

Härigenom föreskrivs att 6 och 15 §§ utlänningsdatalagen (2016:27) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §¹

När personuppgifter behandlas med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet mellan medlemsstaterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse (VIS-förordningen) ska bestämmelserna om rätten till ersättning i artikel 82 i EU:s dataskyddsförordning tillämpas om inte något annat följer av VIS-förordningen. I övrigt är denna lag inte tillämplig när personuppgifter behandlas med stöd av VIS-förordningen.

Denna lag är inte tillämplig när personuppgifter behandlas med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om Informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet av information mellan medlemsstaterna om viseringar för kortare vistelse, viseringar för längre vistelse och uppehållstillstånd (VIS-förordningen).

Lydelse enligt SFS 2025:133

Föreslagen lydelse

15 §

Migrationsverket får föra separata register över fingeravtryck och fotografier som tas med stöd av 9 kap. 8 och 8 h §§ utlänningslagen (2005:716).

Migrationsverket får föra separata register över fingeravtryck och fotografier som tas med stöd av 9 kap. 8, 8 h och 8 j §§ utlänningslagen (2005:716).

Med begränsning av de ändamål som annars gäller enligt 11 och 13 §§ får uppgifter om fingeravtryck eller fotografier i registren användas endast

1. vid prövning av ansökningar om uppehållstillstånd där skäl som anges i 4 kap. 1–2 a §§ utlänningslagen åberopas,
2. i ärenden om avvisning och utvisning,
3. i testverksamhet,
4. om det behövs för att kontrollera identiteten av en person på ett fotografi som kommit in till Migrationsverket,
5. om det behövs för att Migrationsverket ska kunna kontrollera ett fingeravtryck mot biometriregister som förs enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område,
6. vid kontroll av utlännningar under vistelsen i Sverige, eller
7. om det behövs för att Polismyndigheten ska kunna jämföra fingeravtryck eller fotografier i registren enligt 6 a kap. lagen om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

¹ Senaste lydelse SFS 2018:1611.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela

1. ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i registren över fingeravtryck och fotografier, och
2. föreskrifter om gallring.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete¹

dels att 9 kap. ska upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 3 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §²

I lagen avses med

– *Schengenkonventionen*: konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985,

– *avtalet med Danmark*: avtalet av den 6 oktober 1999 mellan Konungariket Sveriges regering och Konungariket Danmarks regering om polisiärt samarbete i Öresundsregionen,

– *Öresundsförbindelsen*: den fasta förbindelsen över Öresund som den definieras i artikel 2 i avtalet med Danmark,

– *Prümrådsbeslutet*: rådets beslut 2008/615/RIF av den 23 juni 2008 om ett fördjudat gränsöverskridande samarbete, särskilt för bekämpning av terrorism och gränsöverskridande brottslighet,

– *Atlasrådsbeslutet*: rådets beslut 2008/617/RIF av den 23 juni 2008 om förbättrat samarbete i krissituationer mellan Europeiska unionens medlemsstaters särskilda insatsgrupper,

– *avtalet med Norge*: avtalet av den 4 september 2018 mellan Sveriges regering och Norges regering om ömsesidigt bistånd mellan polisens särskilda insatsgrupper i krissituationer,

– *avtalet med Finland*: avtalet av den 19 oktober 2021 mellan Konungariket Sveriges regering och Republiken Finlands regering om polis-samarbete i gränsområdet,

– *referensuppgifter*: registeruppgifter som inte röjer identiteten på en person, antingen i form av en sifferbeteckning och ett fingeravtryck eller en sifferbeteckning och en dna-profil från den icke-kodifierande delen av personens dna,

– *CBE-direktivet*: Europa-parlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/413 av den 11 mars 2015 om underlättande av gränsöverskridande informations-utbyte om trafiksäkerhetsrelaterade brott, i den ursprungliga lydelsen,

– *VIS-rådsbeslutet*: rådets beslut 2008/633/RIF av den 23 juni 2008 om åtkomst till informations-

– *CBE-direktivet*: Europa-parlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/413 av den 11 mars 2015 om underlättande av gränsöverskridande informations-utbyte om trafiksäkerhetsrelaterade brott, i den ursprungliga lydelsen, och

¹ Senaste lydelse av

9 kap. 4 § 2018:1714

9 kap. 5 § 2018:1714.

² Senaste lydelse 2024:1259 (jfr 2024:1261).

*systemet för viseringar (VIS) för
sökningar för medlemsstaternas
utsedda myndigheter och för
Europol i syfte att förhindra,
upptäcka och utreda terroristbrott
och andra grova brott, och*

– avtalet med USA: avtalet av den 16 december 2011 mellan
Konungariket Sveriges regering och Amerikas förenta staters regering om
ett förstärkt samarbete för att förebygga och bekämpa brottslighet.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2023:339

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Denna lag gäller inte vid behandling av personuppgifter enligt

1. vapenlagen (1996:67),
2. lagen (1998:620) om belastningsregister,
3. lagen (1998:621) om misstankeregister,
4. lagen (2006:444) om passagerarregister,
5. lagen (2014:400) om Polismyndighetens elimineringsdatabas,
6. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 av den 28 november 2018 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna,
7. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006,
8. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU,
9. lagen (2021:1187) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar om Schengens informationssystem och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen,
10. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 av den 30 november 2017 om inrättande av ett in- och utrese-system för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och
10. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 av den 30 november 2017 om inrättande av ett in- och utrese-system för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och

förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011, *eller*

11. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 av den 12 september 2018 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226.

förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011,

11. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 av den 12 september 2018 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226, *eller*

12. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om Informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet av information mellan medlemsstaterna om viseringar för kortare vistelse, viseringar för längre vistelse och uppehållstillstånd (VIS-förordningen).

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.